

Täysistunto

Tiistai 16.2.2016 klo 14.02—17.51

5. Hallituksen esitys eduskunnalle tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi Espanjan kanssa tehdyn sopimuksen ja pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen ja pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 5/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

15.15 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Tämä Suomen ja Espanjan uusi verosopimus on erittäin tervetullut asia, ja on erinomaista, että oikeus toteutuu. Eräs kokoomuksen toiminnassa mukana ollut Espanjassa asuva eläkeläinen kovasti protestoi sitä muutosta, että eläke verotettaisiin Suomessa, mutta kannattaa muistaa, että hänkin on saanut vähentää verotuksesta eläkemaksut vuosikymmenten ajan, joten on vain oikeudenmukaista, että vero maksetaan siihen maahan, jossa vähennykset on tehty.

Yksi Euroopan unionin vapaan liikkuvuuden varjopuolia on ollut se, että se on johtanut verokilpailuun niin yksilöiden kuin yritystenkin osalta. Tästä ehkä räikeimpiä esimerkkejä on Portugalin tekemä nollaverotarjous, johon monet suomalaiset eläkeläiset, varsinkin vauraat eläkeläiset, ovatkin halunneet tarttua. Ja annan siitäkin kiitoksen, että hallitus neuvottelee, jahka Portugalista sopimusosapuoli löytyy, myös tämän epäkohdan korjaamiseksi. Tätä verosopimusta on yritetty tehdä pitkän aikaa, ja vasta OECD:n vuonna 2005 laatima uusi verosopimusmalli on johtanut tulokseen. On huomattava, että Euroopan unioni ei ole halunnut tai kyennyt asiaan puuttumaan. Edelleen OECD:n uusin ohjelma yritysten välisen veronkierron estämiseksi on yhtä lailla tärkeä avaus, niin sanottu BEPS- eli Base Erosion and Profit Shifting -ohjelma. Yritysten välinen verokikkailu syö julkisten palveluiden rahoitusta eurooppalaisilta mailta juuri silloin, kun julkisia palveluja eniten tarvitaan väestön ikääntymisen johdosta.

Ilahduttavasti myös EU on vihdoin aktivoitunut. Komissiohan julkaisi viime kuussa veronkierron vastaisen toimenpidepaketin, jolla pyritään sulkemaan porsaanreiät, joilla EU-alueella toimivat yritykset voivat kierrättää keinotekoisesti tulostaan halvimman verotuksen maahan ja EU:n ulkopuolelle veroparatiiseihin. Luonnollisesti tässä jäsenmailla, joitten verotus perustuu vääränlaiseen verokilpailuun, on tärkeä rooli, ennen kaikkea Irlannilla, Hollannilla ja komission puheenjohtajan kotimaalla, Luxemburgilla. Erityisen ilahduttavaa komission esityksessä on, että siihen sisältyy vaatimus maakohtaisesta kirjanpidosta. Ei ole helppoa määrittää tarkalleen, missä verotettava voitto on syntynyt, ja yksittäisis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2016 vp

sä tapauksissa Suomi voi myös menettää verotuloja. Suomen kaltaisen hyvinvointiyhteiskunnan kannalta on kuitenkin pitkän tähtäimen välttämättömyys, että vääristävä verokilpailu loppuu.

Jäsenmaiden on siis tunnettava velvollisuutensa. Valtiovarainministerinä ollessaan Jutta Urpilainen otti määrätietoisesti kansainvälisen verovälttelyn torjumisen Suomen linjaksi ja oli kannustamassa koko Euroopan unionia toimiin. Samalla Suomen verottajan voimavaroja lisättiin, jotta vilppi ja välttely saataisiin kuriin. Tämä oli esimerkillä johtamista. Euroopan unioni on nyt vihdoinkin tullut sille linjalle, jota Suomi jo viitoitti, mutta nyt ikävä kyllä puolestaan Suomi ei enää olekaan eturintamassa. Urpilaisen aikana tehtiin laki, joka rajoittaa konsernin sisäisiä keinotekoisia velkasuhteita ja siten saatua verohyötyä. Tosin se pitäisi ulottaa nyt laajemmalle, koskemaan myös kiinteistösijoitusyhtiöitä. Tätä keskusta vaati — aivan oikein — oppositiossa ollessaan, mutta nyt kun sillä on valta, se ei ole halunnut puuttua tähän miljardien porsaanreikään ja veronmenetykseen, toisin kuin SDP vaihtoehtobudjetissaan edellyttää. Jos hallitus on vakavissaan verovälttelyn estämisessä, toimikaa. Osaamista hallituksessa toki on, koska hallituksessa on ministeri, joka on perustanut Belgiaan yhtiön hyödyntämään juuri tätä porsaanreikää.

Hallitus on siis tähän saakka osoittanut lakiesityksillään, että se ei kulje Euroopan komission tahdissa verovälttelyn rajoittamiseksi, saatikka enää eturintamassa. Hallitushan esitti miljonääriveropakolaisten armahdulakia, jonka se joutui vetämään pois, ja hallitus esitti sijoitusten julkisuutta heikentävää hallintarekisterilakia, jonka se joutui vetämään pois — surullinen osoitus siitä, että veronkiertäjät ovat hallituksen sydäntä lähellä. Hallituksella on nyt todistustaakka, jos se haluaa vakuuttaa kansalaiset siitä, että se huolehtii vastuullisesti verokertymästä.

Kuten sanoin, verosopimusten muuttaminen Espanjan ja Portugalin kanssa on tervetullutta ja kiitettävää. Toivomme samalla, että se osoittaa myös jatkossa aitoa kiinnostusta veron pimityksen ja veronkierron estämiseen. Se tarkoittaa hallituspolitiikassa täyttä ja täydellistä täyskäännöstä.

15.20 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämähän on myönteinen, tärkeä ja välttämätön esitys, mikä tässä nyt on meillä käsillä. Samalla kun totean, että tämä on hyvä, niin kiirehtisin myös sitten tätä Portugali-tapausta, että saisimme siellä vastaavat järjestelyt mahdollisimman nopeasti aikaiseksi.

Puhemies! Tämä on iso asia, kun puhumme veronkierrosta kaiken kaikkiaan. Se on iso asia, jota SDP on määrätietoisesti halunnut purkaa. Viime kaudella tuli konkreettisia toimia valtiovarainministereiltämme, ja tällä kaudella vaihtoehtobudjetissamme on konkreettisia esimerkkejä, miten voisimme tätä välttää. Kuten edustaja Harakka mainitsi, niin esimerkiksi tämä kiinteistösijoitusyhtiöiden konsernivähennysasia on meillä vaihtoehtobudjetissa mukana. Olemme hyvin varovaisestikin laskeneet, että se voisi tuottaa 60 miljoonaa Suomen valtiolle lisää rahaa. Olen joskus ajatellut ääneen sitä, eikö voisi olla vaikka symbolista ajatella niin, että kun tätä veronkiertoa kitkemällä saamme lisää rahaa yhteisiin palveluihin, yhteiseen toimeentuloomme, niin — voisipa vaikka sanoa näin — hallitus voisi sitten tällä samalla summalla peruuttaa näitä aika julmia ja kylmiä asiakasmaksukorotuksia ja päivähoitomaksun korotuksia, kun otettaisiin veronkiertäjiltä nämä rahat, mitkä nyt sitten otetaan ihan tavallisilta lapsiperheiltä. Sillä tavalla budjettimme mielestämme myös palvelee oikeudenmukaisuutta tämän veronkierron torjumisen suhteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2016 vp

Mutta, puhemies, aivan kuten edustaja Harakka edellä, minä kyllä toivon hallitukselta vielä ripeämpää ja terävämpää otetta siihen, että saamme tätä veronkiertoa aisoihin. Nimitäin sillä jos millä me kuitenkin saamme sitten tänne meille yhteiseen kassaan niitä tärkeitä euroja, joista täällä nyt edellisessäkin keskustelussa hyvin tuli esille, että jos niitä ei ole, niin sitten mennään lisäleikkauksiin tai hölmöihin päätöksiin. Tätä en tietenkään soisi ja siksin myös tässä yhteydessä haluan korostaa, (Puhemies koputtaa) että vaihtoehtoja löytyy.

15.23 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! Uskon, että kerrankin aika moni on samaa mieltä siitä, että nyt on menty oikeaan suuntaan. Vihdoin pitkien neuvottelujen jälkeen on saatu sitten Espanjan kanssa verosopimus, joka tulevaisuudessa tulee estämään kaksinkertaisen verotuksen ja ehkäisee myös veronkiertoa siihen nykytilanteeseen nähden, jossa on ollut lukuisia ongelmia. Espanjassa asuvalta henkilöltä ei ole pystytty yksityisen sektorin eläkkeitä, jotka on Suomesta maksettu, verottamaan eikä Espanjassa asuvan henkilön Suomessa omistaman huoneiston vuokratuloja ole voitu verottaa eikä myöskään sitten näitten huoneistojen luovutusvoittoja. Espanjassa on kuitenkin kohtuullinen määrä suomalaisia, joille eläkkeitä on maksettu ja jotka omistavat asuntoja, niin että on todennäköistä, että myös aikamoisia summia ajan saatossa on sitten jäänyt verokertymään saamatta.

Onneksi tämä sopimus muuttaa tilannetta. Myös näissä kaikissa edellä mainituissa tilanteissa eläkkeiden korotulojen ja luovutusvoittojen suhteen voidaan verottaa, ja tämä tulee lisäämään Suomelle verotuloja. Tällä on tietenkin jonkin verran, totta kai, valtiontaloudelle positiivisia vaikutuksia, mutta se on myös tärkeää yksityishenkilöiden ja yritysten kannalta, että voidaan sitten jatkossa kaksinkertaista verotusta ehkäistä.

Tietenkin samalla lailla toivotaan, että myös tämä Portugalin sopimus mahdollisimman pian tänne saataisiin. Jos ei sitten kerta kaikkiaan neuvotteluissa hyvään sopimukseen tulla, niin kyllä minun mielestäni se voidaan puutteellisena verosopimuksena myös irtisanoa. Tämä on tietenkin hirvittävän suuri oikeudenmukaisuuskysymys, että nämä sopimukset saadaan päivitettyä tähän päivään. Valitettavasti meillä on kuitenkin vielä jonkin verran tällaista tuplaverotusta myös vaikkapa Pohjoismaiden kesken, ja nyt tietenkin, kun suuria ikäluokkia Ruotsissa eläköityy ja he ehkä haluavat tulla takaisin Suomeen, toivon, että valtionvarainministeri myös heidän tilanteensa vielä huomioisi sitä helpottaen.

15.25 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä nyt esillä oleva sopimus Espanjan kanssa on erittäin hyvä ja kannatettava. Se selkiyttää tilannetta niiden ihmisten kohdalla, jotka todella siellä haluavat asua — jokainenhan voi perustuslakimme mukaan asuinpaikkansa valita mielensä mukaan — ja päästään tällaisesta epävarmasta tilanteesta eroon. Näen sen myös sillä tavalla, että tässä käydyn julkisen keskustelun aikana näiden ihmisten — jotka ovat muuttaneet tuonne lämpimiin maihin eläkepäiviään viettämään — syyllistäminen myös loppuu ja on reilut sopimukset, joiden mukaan verot peritään. Ja toivon mukaan Portugalinkin kanssa tämä sopimus saadaan syntymään ja niin, että senkään maan osalta ei tarvitse enää kenenkään puhua veronkierrosta taikka sitten tilanteesta, jossa ei ole laillista sopimusta olemassa.

Tämä verotusmenettelyhän perustuu OECD:n, Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön, mallille, eli tämä on ihan kansainvälisesti hyväksytty menettely ja oivallinen sellainen. Edustaja Kulmuni mainitsi tämän Ruotsin asian. Suomellehan siinä olisi tavat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2016 vp

toman paljon etua, koska kovin moni suomalainen on siellä oman elämäntytönsä tehnyt. Aikanaan Suomesta, jos nyt oikein muistan, lähemmäs puoli miljoonaa ihmistä siellä on ollut töissä. En muista nyt ihan tarkalleen, mimmoinen verosopimus on voimassa, mutta tällaiseen samanlaiseen menettelyyn pitäisi päästä. Tietysti Ruotsi ei mielellään sitä katso, koska kysymys on heille iso taloudellinen asia. Elikä tiedän, että sieltä Ruotsista Suomeen on palannut moni ihminen tänne viettämään eläkepäiviä, eli tämäkin asia kun saataisiin siihen kuntoon, mikä tämä sopimus Espanjan kanssa on, niin se olisi erittäin hyvä asia.

15.26 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Kuten tässä salissa onkin jo todettu, tämä on erinomaisen tervetullut esitys. Jo viime hallituskaudella käynnistettiin neuvottelut verosopimusten uudistamiseksi sekä Espanjan että Portugalin kanssa, ja nyt meillä on tämä Espanjan verosopimus käsittelyssä, ja tietenkin odotamme, että myös Portugalin osalta sitten tämä asia saadaan maaliin.

Kokonaisuudessaan veronkierto, verovälttely on Euroopan tasolla valtavan iso ongelma. Toki tämä asia, mitä nyt käsitellään, on vain pieni osa tätä kokonaisuutta, mutta tämä kokonaisuus, veronkierto, verovälttely Euroopassa, on valtava ongelma: puhutaan jo noin 1 000 miljardin euron suuruisista menetyksistä julkisille talouksille, ja myös Suomessa puhutaan merkittävistä, miljardiluokan menetyksistä julkiselle taloudelle, kun puhumme tästä kokonaisuudesta.

On hyvä, että tämä esitys on meillä nyt käsittelyssä, mutta sen sijaan hallituksen muu toiminta tämän kokonaisuuden osalta ei ole ollut kauhean hyvää tai erinomaista. Viime syksynä hallitus esitti muun muassa harmaan talouden torjunnan määrärahojen leikkauksia, hallintarekisterilakia ja tehokkaan katumisen lakia, jotka kaikki osaltansa olisivat helpottaneet niin veronkiertoa kuin veronvälttelyä ja harmaata taloutta. Kun Juha Sipilä on todennut — hän totesi tuossa vähän aikaa sitten, että itsekkyyys verojen kiertämiseksi ylittää Suomessa jo sairauden asteen, yhdyn tähän hänen sanomiseensa — niin kuitenkin hallituksen toimet tältä osalta eivät ole olleet yhdensuuntaisia hänen sanojensa kanssa. Eli odotamme kyllä hallitukselta tämänkin esityksen lisäksi vielä paljon tiukempia otteita, joilla se pyrkii puuttumaan veronkiertoon ja verovälttelyyn ja jatkaa sitä edellisen hallituksen linjaa, jossa useaan otteeseen näihin asioihin kiinnitettiin huomiota.

Eli tämä esitys on hyvä, mutta se ei missään nimessä ole riittävä, ja nyt odotamme hallitukselta toimia näiden asioiden kuntoon laittamiseksi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.